

Tierps kommun

Rektorn vid Bruksskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Bruksskolan
i Tierps kommun

Tillsyn i Bruksskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Tierps kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Bruksskolan besöktes av Skolinspektionen den 5 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Bruksskolan är en kommunal skola i Tierps kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1-6 samt fritidshem. Skolan har vid tillsynstillfället 110 elever varav 15 är inskrivna i förskoleklass. Bruksskolan ingår tillsammans med Aspenskolan, Kyrkskolan och Mehede skola i rektorsområde 1. Alla skolor har samma rektor. Fritidshemmets verksamhet bedöms i ett separat beslut avseende hela kommunens ansvarstagande för dessa verksamheter.

Skolans ledningsgrupp består av rektorn och två biträdande rektorer. De ansvarar tillsammans också för rektorsområdets tre övriga kommunala skolor.

Kunskapsresultat

Vid tolkning och jämförelser av resultat bör man ta i beaktande att elevantalet i respektive årskurs vid Bruksskolan är lågt, vilket innebär att skillnader mellan exempelvis olika ämnen kan se ut att vara mycket stora när det i själva verket rör sig om ett fåtal elever.

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) nådde 65 procent av eleverna vid Bruksskolan kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i svenska läsåret 2012/2013. Detta resultat ligger under motsvarande resultat för riket, som uppgick till 78 procent. I ämnesprovet i matematik finns ingen statistik från Skolverket på grund av det låga antalet elever som deltog. Enligt skolans egna uppgifter nådde 50 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i matematik, vilket är lägre än genomsnittet för riket (68 procent). Läsåret 2011/2012 var det enligt skolans egna uppgifter 38 procent av eleverna som nådde kravnivån i svenska och enligt SIRIS 73 procent som nådde kravnivån i matematik.

Enligt skolans egna uppgifter uppnådde 89 procent av eleverna vid Bruksskolan kunskapskraven i svenska och matematik. I samhällsorienterande respektive naturorienterande ämnen nådde 100 procent av eleverna kunskapskraven vårterminen 2013.

Årskurs 6

På grund av det låga antalet elever finns inga uppgifter om elevernas kunskapsresultat i Skolverkets statistik. Därför redovisar inte heller Skolinspektionen exakta andelar i procent, då det skulle kunna möjliggöra identifiering av enskilda elever.

Enligt skolans uppgifter för vårterminen 2013 uppnåddes kravnivån på samtliga delprov i de nationella ämnesproven i matematik respektive svenska av alla elever i årskurs 6, och i engelska av nästintill alla elever. Motsvarande resultat för riket har vid tidpunkten för föreliggande beslut ännu inte publicerats.

Enligt skolans uppgifter för vårterminen 2013 uppnådde samtliga elever i årskurs 6 kunskapskraven i alla ämnen utom engelska samt idrott och hälsa, där en majoritet av eleverna uppnådde kunskapskraven.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att Bruksskolan uppfyller de flesta av de krav som ställs i författningarna, exempelvis när det gäller undervisning och lärande, elevinflytande samt det pedagogiska ledarskapet. Elever som Skolinspektionen har intervjuat uppger exempelvis att de får möjligheter att utöva ett reellt inflytande på undervisningen och de kan också ge exempel på hur lärarna låter dem pröva många olika arbetsätt och arbetsformer. Såväl elever som lärare uppger att Bruksskolan är en trygg skola där det överlag råder god studiero och där lärarna reagerar om en elev upplever sig ha blivit kränkt. Under tillsynen framkommer vidare att lärarna visar tilltro till elevernas förmåga, att lärarna upplever att de har ett prestigelöst och gott samarbete samt att rektorn har god kunskap om verksamheten.

När det gäller kunskapsresultaten framstår de som goda bland eleverna i årskurs 6 men varierande bland eleverna i årskurs 3, där resultaten på de nationella ämnesproven i svenska och matematik de senaste två åren generellt har legat under genomsnittet för riket. Vid Skolinspektionens tillsyn har det framkommit brister i Bruksskolans dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet, där det saknas en analys av elevernas resultat och en koppling mellan resultaten och kvalitetsarbetet. En sådan dokumentation utgör en viktig del i arbetet med att förbättra elevernas måluppfyllelse i de olika ämnena.

Vid tillsynen har även framkommit brister i utformningen av de åtgärdsprogram som utarbetas när en elev behöver särskilt stöd, där det saknas en tydlig beskrivning av hur och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Tierps kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 5 juni 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Tierps kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att det i de åtgärdsprogram som utarbetas tydligt anges vilken omfattning åtgärderna ska ha samt hur de ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Programmet skall beslutas av rektorn. Enligt Skolverkets allmänna råd om arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd (SKOLFS 2013:8) bör den som ansvarar för åtgärdsprogrammet kontinuerligt följa upp och utvärdera om åtgärderna utgör ett tillräckligt stöd för eleven, eller om andra eller kompletterande åtgärder behöver vidtas.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av de åtgärdsprogram som har upprättats vid Bruksskolan. Dessa uppfyller endast i viss utsträckning författningarnas krav. Elevernas behov framgår i de aktuella fallen tydligt, och det finns en redovisning av hur dessa behov ska tillgodoses. De åtgärder som föreslås är oftast beskrivna på ett konkret och begripligt sätt. Däremot framgår det inte vilken omfattning åtgärderna kommer att ha, vilket innebär att det blir svårt att utvärdera i vilken grad åtgärderna har genomförts som det var tänkt och om de utgör ett tillräckligt stöd för eleven. Det står exempelvis: "Extra undervisning med mentor vid dator", "Stöd av X på Bruksskolan" (för extra träning i matematik och svenska) och "Fortsatt kontakt med logoped". Dessutom saknas en beskrivning av hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Ibland saknas sådan information helt, och ibland står det endast: "På möte med mentor, föräldrar". I några fall saknas även datum för uppföljning, och ibland anges det endast med exempelvis "vårterminen 2014".

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens tillsyn att det finns brister i skolans åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Tierps kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Tierps kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

I intervjuer med lärarna och skolledningen framkommer att skolans personal arbetar med att följa upp och utvärdera verksamheten på Bruksskolan. Som exempel på detta nämner lärarna och skolledningen att skolan genomför möten på såväl skolövergripande nivå som på arbetslagsnivå i syfte att analysera och följa upp elevernas kunskapsresultat. Enligt rektorn omsätter skolan dessa analyser i relevanta åtgärder för att utveckla kunskapsresultaten på Bruksskolan. Som exempel på pågående och planerade åtgärder nämner rektorn de kommungemensamma satsningarna på språkutveckling och användning av IT-verktyg i undervisningen. Skolan saknar emellertid skolenhetsspecifik dokumentation av de analyser som görs över studieresultaten. Vidare saknar skolan en dokumenterad analys över de konstaterade skillnaderna i flickors och pojkars kunskapsresultat.

Skolinspektionen har tagit del av skolans dokumenterade kvalitetsarbete bestående av en kvalitetsredovisning tillika arbetsplan, benämnd "Vägen till framgång" som dock behandlar hela rektorsområdet där även Aspenskolan, Kyrkskolan samt Mehede skola ingår. Dokumentet innehåller till viss del analyser men dessa bryts inte ner på skolenhetsnivå. Vid det återkopplande samtalet

uppger rektorn att dokumentationen kring kvalitetsarbetet styrs av att huvudmannen vill ha en redovisning per rektorsområde och inte på skolenhetsnivå. Det finns även ett dokument kallat "Utvärdering av Bruksskolans verksamhetsplan hösten 2013" där specifika åtgärder som genomförts under terminen beskrivs och utvärderas. Där saknas dock en koppling till elevernas kunskapsresultat med en redogörelse av hur det är tänkt att de genomförda åtgärderna skall förbättra resultaten.

Av utredningen framgår att det finns brister i skolans dokumentation avseende det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Tierps kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 6 § skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Tierps kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Redovisa en plan med konkreta åtgärder som ska vidtas för att öka andelen lärare med utbildning för den undervisning de bedriver.

Motivering

Utgångspunkten i skollagen är att lärare ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Det innebär att lärarens utbildning måste överensstämja med den skolform, årskurs och de ämnen som läraren undervisar i. Lärare som anställts före den 1 juli 2011 och som saknar lärarlegitimation kan under en övergångsperiod istället ha utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Av den lärarförteckning som Skolinspektionen har tagit del av i samband med tillsynen framgår att det i Bruksskolan förekommer att lärare som är anställda efter 1 juli 2011 undervisar i ämnen som de inte har utbildning för, bland annat i geografi, religion samt samhällskunskap.

Utredningen visar att det finns brister när det gäller lärares utbildning för den undervisning de bedriver. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Tierps kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13 § skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Tierps kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna har tillgång till psykolog som motsvarar deras behov.

Motivering

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

I Bruksskolan finns elevhälsa med tillgång till kurator, skolläkare och skolsköterska. Tjänster från skolpsykolog kan köpas in vid behov, exempelvis när det gäller genomförandet av vissa utredningar.

Av intervjuer med skolledningen, lärarna och skolans elevhälsoteam framgår att det vid Bruksskolan inte finns tillgång till skolpsykolog i enlighet med författningarnas krav. Enligt skolledningen och skolans elevhälsoteam har skolan köpt in skolpsykologtjänsten när det gäller behovet av att genomföra vissa basutredningar, men tillgång till skolpsykolog i övrigt har saknats till exempel för att dryfta vissa elevärenden eller genomföra mer kvalificerade utredningar. Vid intervju med lärare framkommer att de upplever att psykologkompetensen saknas i arbetet med särskilt stöd, och att det i nuläget är kuratorn som får tillgodose det behovet efter förmåga. Rektorn uppger i samband med faktakontrollen att hon har anställt en skolpsykolog som tillträder sin tjänst den 1 mars 2014.

Av utredningen framgår att det vid Bruksskolan inte finns tillgång till skolpsykolog i enlighet med författningarnas krav och Tierps kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Tierps kommun en anmärkning.

Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Bruksskolans plan mot kränkande behandling anger inte de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling under det aktuella året eller någon redogörelse av hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse av vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse av hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vid Bruksskolan finns en plan för arbetet mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling benämnd "Likabehandlingsplan 2013-2014". Planen innehåller bland annat skolans mål och definitioner samt rutiner för akuta åtgärder vid situationer av kränkande behandling. Planen är till sitt innehåll allmänt hållen och det är svårt att utläsa om den grundar sig på den situation och de specifika förhållanden som råder i Bruksskolan. De aktiviteter som är angivna är av mer allmän karaktär och omfattar delar som skolor generellt sett alltid behöver arbeta aktivt med. Under rubriken "Bruksskolans planerade åtgärder läsåret 2013-2014" står exempelvis "Personal och elever arbetar aktivt med Likabehandlingsplanen" och "Vi håller värdegrunden kontinuerligt levande i det vardagliga arbetet". Det saknas dock en redogörelse över konkreta åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året, med andra ord åtgärder som har en koppling till just Bruksskolans särskilda förutsättningar. Skolan har i en kartläggning som redovisas i likabehandlingsplanen identifierat två specifika utvecklingsområden: elevernas språkbruk och ett analkande spelberoende hos många av eleverna. Dock finns inga planerade åtgärder som rör språkbruket och de förslag som rör spelberoende är inte kon-

kreta åtgärder utan snarare på idéstadiet: "Vi undersöker utbudet för IKT-etisk utbildning för eleverna" och "Påbörja arbetet att prata IT-etik och dataspelsvanor och hur det påverkar vår hälsa". Det finns inte heller någon redogörelse för hur de planerade åtgärderna från det föregående läsåret har genomförts.

Tillsynen visar att skolans plan mot kränkande behandling inte motsvarar författningarnas krav. Mot bakgrund av att arbetet med trygghet och studiero bedöms fungera väl och motsvara författningskraven i övrigt bedöms bristen som mindre allvarlig. Tierps kommun tilldelas därför en anmärkning.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Åsa Liljekvist
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsformer Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.